

Täysistunto

Perjantai 17.4.2026 klo 13.00—13.28

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n sekä arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 42/2026 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Keskustelu

13.04 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Kun puhumme huoltovarmuudesta, puhumme siitä, että arki jatkuu myös silloin, kun maailma ympärillä kuohuu; siitä, että kaupoissa on ruokaa, lääkkeitä on saatavilla ja energiaa riittää silloinkin, kun kriisi iskee. Tämän päivän varautuminen on kuitenkin huomisen turvaa.

Tämä esitys huoltovarmuuden turvaamisesta on merkitykseltään suuri. Se varmistaa, että Suomi pystyy hoitamaan varmuusvarastointia ja muuta materiaalista varautumista sujuvasti, selkeästi ja häiriöttä. Tässä esityksessä on siis kyse varautumisen turvaamisesta ja hyvin käytännöllisistä asioista: siitä, miten polttoaineita, viljaa, ruokaa, lääkkeitä ja muita kriittisiä tarvikkeita hankitaan, ylläpidetään ja tarvittaessa vaihdetaan niin, että ne ovat käyttökunnossa silloin, kun niitä oikeasti tarvitaan.

Talousvaliokunta on käsitellyt esityksen huolellisesti, ja se on nyt valmis etenemään yhtenäisessä käsittelyssämme täällä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

13.05 **Heikki Autto kok:** Arvoisa puhemies! Tosiaan ensimmäisessä käsittelyssä tämän lain sisältö on saatu jo selväksi, ja nyt toisessa käsittelyssä varmasti koko eduskunta voi hyvillä mielin hyväksyä yksimielisesti tämän lakimuutoksen, jolla selkiytetään ja vahvistetaan Huoltovarmuuskeskuksen asemaa. Huoltovarmuuskeskushan tekee valtavan tärkeää työtä maamme huoltovarmuuden fasilitoimiseksi, mutta se, mikä tässä on kaikkein tärkeintä huomata, on se, että huoltovarmuuden turvaaminen on aivan koko yhteiskunnan asia. Meillä on viranomaiset ja tämän lain myötä vahvistuva asema viranomaisilla tätä työtä johtaa ja koordinoi, mutta on koko suomalaisen yhteiskunnan vastuu huolehtia siitä, että olemme valmiita kestämään kaikki mahdolliset tilanteet, myös sen kaikkein pahimman. Ja kun olemme hyvin valmistautuneita ja varautuneita, niin silloin todennäköisesti pystymme myös ne vaikeat tilanteet välttämään, eli tässä mielessä tämä hallituksen esitys on todella

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2026 vp

tärkeä. Tässä maailmanajassa on paljon tilausta sille, että huoltovarmuustoimintaa vahvistetaan, ja myös tällainen hallinnollinen selkiyttäminen totta kai sitä osaltaan tekee.

Eli kiitos valtioneuvostolle asian edistämisestä ja talousvaliokunnalle ja asiasta talousvaliokunnalle lausuneille valiokunnille siitä, että voimme tänään toisessa käsittelyssä olla nyt hyvillä mielin tämän lain hyväksymässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.07 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Edustaja Hänninen hyvin kuvasi tätä lainsäädäntöä ja tämän tarpeellisuutta maamme kokonaisturvallisuuden näkökulmasta, ja edellä tässä kuulumme myös puolustusvaliokunnan puheenjohtaja Heikki Auton hyvän puheenvuoron. Nämä limittyvät erittäin vahvasti toisiinsa, kun puhutaan kokonaisturvallisuudesta, ja huoltovarmuudella, varautumisella, on tässä aivan keskeisen suuri merkitys, ja Huoltovarmuuskeskus tätä kokonaisuutta koordinoi.

Viime vuodet ovat hyvällä — tai huonolla — tavalla osoittaneet, mikä merkitys toimivalla huoltovarmuudella on. Kun ensin korona, covid, meidät yllätti, niin huomasimme, että ei kaikki ihan ollutkaan sillä tavalla kunnossa kuin ehkä olisi pitänyt olla, tai nyt sitten Hormuzinsalmen tapahtumien myötä polttoaineen ja öljyn kohdalla ovat nousseet esille myös nämä varautumisen ja huoltovarmuuden kysymykset. Tämä maskisotku oli tietysti ihan omaa luokkaansa silloin covidin aikaan, kun tilailtiin ympäri maailmaa vähän kuin Temusta konsanaan mitä sattuu ja lentokone kerrallaan niitä tänne tuli. Ei taida niitä sotukuja vieläkään olla oikein kunnolla selvitelty ja selvitetty, mitä sieltä tilattiin, kenen valtuuksilla, minkälaisella poliittisella ohjauksella ja muulla. Sen takia on tärkeää, että tehdään näitä toimenpiteitä sellaisessa hetkessä, että olemme varautuneita tulevaisuudessa paremmin.

Tätä voisi kuvata jollain tavalla ehkä snellmanilaisuudeksi, jonka perusajatus on se, että viime kädessä jokainen turvaa ensin itsensä. Ja näin muuten tässä covidissäkin tapahtui. Kyllä Euroopassa ensin katsottiin, saavatko he itselleen rokotteita tai maskeja tai muita, ja kilpajuoksu oli aikamoinen. Ehkä tätäkin koordinaatiota on hyvä miettiä Euroopan unionissa yhdessä, mutta kun tiedämme, että se ei tule toimimaan sillä tavalla, niin silloin viisas snellmanilaisuus on tässäkin päivässä tervetullutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

13.09 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämähän on talousvaliokunnassa käsitelty yksimielisenä ja varsin teknisenä muutoksena tässä vaiheessa lakia. Kyse on kuitenkin siitä, että tästä säännöksestä poistetaan Huoltovarmuuskeskus-sana, jonka valtion virastoksi muuttamisen jälkeen katsotaan olevan jatkossa voimakkaammin osana valtiota. Haluan siksi sanoa ääneen, että pidän erittäin tärkeänä, että Huoltovarmuuskeskuksen ykköstavoite on paitsi tietenkin huolehtia siitä, että huoltovarmuus kaikissa olosuhteissa toimii, myös erityisesti huolehtia koko Suomen osalta siitä, että koko Suomen asiat näkyvät Huoltovarmuuskeskuksen toiminnassa. On kriittistä, että heillä on käsitys kaikkien maakuntien tarpeista ja ominaisuuksista.

En voi olla korostamatta riittävästi sitä, kuinka tärkeää on huolehtia tietenkin ruoan huoltovarmuudesta ja energian huoltovarmuudesta. Keskusta on nostanut esiin myös sitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2026 vp

että esimerkiksi turpeen osalta on nähtävissä, että turve on kriittinen osa huoltovarmuuspolttoaineita, ja toivon, että tämä keskus jatkossa myös huolehtii siitä, että meillä on riittävät energiavarat tilanteeseen kuin tilanteeseen.

Edustaja Heinosen puheenvuorosta haluan vielä jatkaa sen verran, että on hyvä havainto, että Huoltovarmuuskeskuksella on myös ennakoiva rooli. Erityisesti tänään, kun talousvaliokunnassa on tullut hyväksytyksi tämä krääsätalous-kansalaisaloite — tai sitä ei viedä eteenpäin sellaisenaan, mutta valiokunta yksimielisesti on löytänyt niitä epäkohtia, mihin puuttua, mitä pidän erittäin historiallisena ja arvokkaana tässä talossa — niin on syytä huomioida, että Huoltovarmuuskeskuksen pitää yhä voimakkaammin tehdä yhteistyötä myös esimerkiksi kybertoiminnan kanssa varautuen uusiin uhkiin, uusiin tarpeisiin. Sitten toisaalta myös esimerkiksi pakettiralliin liittyvässä varautumistehtävässä heillä on varsin laaja toiminta-alue, ja onneksi heiltä löytyy myös laajaa asiantuntijuutta tästä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

13.11 **Ville Vähämäki ps:** Kunnioitettu puhemies! Kysymys on tällaisesta teknisluontoisesta säädöksestä, jossa tällä hallituksen esityksellä muutetaan HVK:n lain 14 §:ää ja 16 §:ää sekä alv-lain 7 §:ää. Käytännössä tässä on semmoinen jälkisäätö, jolla sovitetaan yhteen nykyinen hallintomalli ja alv-muutokset, koska HVK katsotaan osaksi valtiota, niin kuin edustaja Kemppi hyvin tuossa äsken kuvasi.

Eduskunnan aiemmin tekemät muutokset HVK:n osalta olivat isompia, sillä HVK saa lisätuloa niiden aikaisempien eduskunnan tekemien esitysten mukaisesti 56 miljoonaa vuositasolla. Kokonaisuudessaan se HVK:n saama tulo nousee 92 miljoonaan. Se ei kuitenkaan koske sinänsä tätä alv:n teknistä muutosta. Nythän nähdään se, että kun HVK toimii tulevaisuudessa isommalla budjetilla, niin me pystytään totta kai suojaamaan muun muassa kotimaista maataloutta siten, että meillä on vaikkapa näitä tuotantopanoksia olemassa.

Ja siihen, mitä tässä edustaja Kemppi nosti esille kotimaisista polttoaineista: olisi hyvä, että myöskin näitä löytyisi jatkossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

13.13 **Antti Kangas ps:** Arvoisa puhemies! Tässä on kysymyksessä, kuten edellisissä puheenvuoroissa on todettu, varsin teknisluontoinen muutos. 1.4.26 alkaen Huoltovarmuuskeskus on eriytynyt Huoltovarmuusrahastosta, ja tämä arvonnalisäveromuutos on nimenomaan tätä Huoltovarmuusrahastoa koskien. Huoltovarmuuskeskus itsessään on valtion virasto ja siten katsotaan osaksi valtion budjettia, ja verotus pyörii sieltä kautta.

Tämän teknisluontoisuuden lisäksi Huoltovarmuuskeskuksen osalta on saatu tällä hallituskaudella käsiteltyä useita parannuksia, mitkä parantavat meidän huoltovarmuutta ja varautumista hankaliin tilanteisiin maailmalla. Onkin ilo olla säätämässä näitä pykäläiä kuntoon, sillä nyt meidän Huoltovarmuuskeskus onkin yksi johtava virasto alallaan koko Euroopassa ja meiltä tullaan katsomaan mallia sieltä sinun täältä. Meidän Huoltovarmuuskeskus taas ottaa malleja sotatoimialueilta Ukrainasta, ja saamme olla siten eturintamassa kehittämässä sitä kokonaisturvallisuutta, minkä varautuminen meille luo.

On siis todella ilahduttavaa, että nämä pienetkin muutokset tehdään eikä niitä jätetä leppäämään. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 38/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

13.14 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Huoltovarmuuden tärkeys tässä maailmantilanteessa nousee arvoon arvaamattomaan — todella tärkeä. Täällä on käytetty erittäin hyviä puheenvuoroja. Totta kai puolustuksen on oltava mahdollisimman hyvin varautunut mahdollisiin vaaratilanteisiin. Peruspilareita huoltovarmuudessa on ehdottomasti omavaraisuus ruuantuotannossa. Myös energian omavaraisuutta on kehitettävä, ja tässä epävarmassa maailmantilanteessa todella meidän pitää ottaa myös turpeen tilanne käsittelyyn ja sen myötä sen tärkeys. Puhumme kuiviketurpeesta, myös kasvuturpeesta. Tilalle ei ole mitään korvaavaa tullut, joten ne ovat hyvin tärkeitä asioita kehittää ja myös pitää Suomessa, niin että olemme varautuneet myös turpeen osalta, että meillä on sitä saatavissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

13.15 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Suomen turvallisuus ei enää rajoitu sotilaalliseen puolustukseen, se rakentuu arjessa: energiassa, elintarvikehuollossa, logistiikassa, digitaalisessa infrastruktuurissa ja yritysten toimintakyvyssä. Tästä kokonaisuudesta on kyse, kun puhutaan kokonaisturvallisuudesta. Huoltovarmuuskeskus on tämän järjestelmän keskiössä. Sen tehtävä on varmistaa, että Suomi toimii myös kriiseissä. Juuri siksi sen hallinnollinen asema, ohjaus ja vastuut eivät voi olla epäselviä. Nykyisessä tilanteessa Huoltovarmuuskeskus kantaa merkittävää operatiivista vastuuta, ja sen paikka osana kansallista turvallisuusjohtamista on tärkeä.

Arvoisa puhemies! Hallinnon selkeyttäminen on välttämätöntä. Huoltovarmuuskeskuksen asema on määriteltävä niin, että se vastaa sen todellista roolia osana kansallista turvallisuutta. Huoltovarmuus on yhteiskunnan vakuutus. Vakuutuksen arvo mitataan vasta silloin, kun sitä tarvitaan, siksi sen järjestäminen ei voi perustua epäselvään ohjaukseen. Tarvitsemme kirkkaan hallinnon, selkeän johdon ja vahvan luottamuksen. Se on Suomen kokonaisturvallisuuden ydinkysymys.

Tämä esitys on erittäin hyvä ja edennyt erinomaisesti eduskunnassa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

13.17 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Elomaa nosti esille tämän turpeen, en malttanut olla ottamatta puheenvuoroa. Huoltovarmuuden kannalta on erittäin tärkeää, että saisimme myöskin tämän turpeasian sille tasolle, millä se on ollut ennen. Tampereella tällä hetkellä Naistenlahti 3, siis kaukolämpöä tuottava lämpövoimala, käyttää puuhaketta ja purettavia puutaloja ynnä muuta silppua, mutta koko ajan Naistenlahti 1 olisi valmiudessa ottamaan turpeen käyttöön tähän kaukolämpöasiaan. Se olisi erittäin tärkeätä, ja jos nämä öljyn hinnat ynnä muut lähtevät aivan pilviin kerta kaikkiaan tämän maailmantilanteen takia, toivon, että tämä asia saadaan kuntoon. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 42/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.